

Slavenski dom

Št. ev. 22

V Ljubljani, 28. januarja 1936

Cena Dln 1--

Ob kraljevem pogrebu so se sestali državniki

Ob kraljevi krsti v Londonu se prede Evropska politika

London, 28. jan. Včerajšnji dan so v Londonu prispeli vsi suvereni in vsi državniki, ki bodo zastopali svoje vladarje in svoje države pri pogrebu pokojnega kralja Jurija V. Stevilo teh je zelo veliko. Razumljivo je, da so sprito napetega položaja v Evropi in na svetu inozemski diplomati porabili to priliko, da stopijo v stik s svojimi angleškimi kolegi. Tako je London ob pogrebu kljub vsej oficijelni žalosti postal pozorišče zelo razgibanega življenja in se je vršilo že več važnih razgovorov, zlasti glede položaja v srednji Evropi.

Pietri obiskal Monsella

Tako sta zastopnik Francije, zunanji minister Flandin in mornariški minister Pietri konfirirala z več uglednimi osebnostmi. Zlasti pa so vsi opazili dejstvo, da sta obiskala tudi angleškega zunanjega ministra Edena in prvega lorda admiraltete Monsella. Obvestil o teh razgovorih, ki so na zunaj docela zasebnega značaja, ni bilo nobenih, vsi pa vedo, da je slo pri tem za to, kakšno stališče bo zavzela nova francoska vlada do angleškega stališča proti Italiji. Zato smatrajo včerajšnji razgovor med temi štirimi vodilnimi politikami za najvažnejše dejanje zadnjih dni.

Starhemberg rešuje Creditanstalt

Knez Starhemberg, ki ga je avstrijska vlada zaradi njegovih zvez z angleško aristokracijo poslala na pogreb v London, je imel važen razgovor s Chamberlainom ter z guvernerjem angleške narodne banke Montagu Normanom. S tem sta razpravljala o zadnjih ukrepih glede popolne sanacije Creditanstalta, čigar vprašanje v avstrijskih finančnih sešajih ni likvidirano. Zdi se, da sta prišla pri tem do končujočih zaključkov in da se bo avstrijski vladi posrečilo dobiti za dokončno sanacijo tega velikega bančnega koncerna angleške kredite, ki jih tako zelo potrebuje.

Heimwehr je spremenil stališče do MZ.

Veliko pozornost je vzbudil tudi razgovor princa Starhemberga s Titulescom. Potrjuje se razlaga, da je ta razgovor v zvezi z obiskom kanclarja Schluschnigga v Pragi, saj je iz tega dejstva razvidno, da je Starhemberg kot voditelj Heimwehra zdaj zavzel čisto drugo stališče

do Češke in do vse Male zveze. Vsem je še v spominu, da je bil prav avstrijski podkanclar najodločnejši nasprotnik tega, da bi se položaj v srednji Evropi reševal v smislu intencij Male zveze. Verjetno je, da bo ta razgovor pred vodilnimi državnikoma imel važne posledice v najnovejši avstrijski politiki. Knez Starhemberg je govoril tudi s princem regentom Pavlom. Ta razgovor pa je bil zgolj vljudnostnega značaja. Iz vseh teh dejstev je moči sklepati, da je na vidiku zblizanje med Avstrijo in med državami MZ.

Spored pri sprevodu

London, 28. jan. V žalnem sprevodu za krsto pokojnega kralja od Westminsterhalla do padingtonske postaje bodo šli najprej člani kraljevske rodbine, potem Karl Adlhone, švedski prestolonaslednik, norveški kralj in Karl Harewood, ki spada v bližnje sorodstvo angleške kraljevske rodbine. V drugi skupini bodo šli predsednik francoske republike Lebrun, kralji danski in kralj romunski. V tretji pa kralj belgijski, bolgarski, princ Piemontski in princ regent Pavel jugoslovanski.

Do večerja je defiliralo pred krsto pokojnega kralja nad pol milijona ljudi in je bila vsa Anglija pri žalnih službah božjih, ki so se vršile po vseh

cerkvah Anglije. Canterbury nadškof je včeraj imel govor na čast pokojnega kralja.

London, 27. januarja. AA. Nemški zunanji minister baron v. Neurath je danes obiskal v družbi nemškega poslanika britanskega zunanjega ministra Edena.

London, 27. januarja. AA. Poštne oblasti so pripravile vse potrebno za kar najobširnejše radijsko poročanje o jutrišnjem slavnostnem pogrebu kralja Jurija V. Poročila bodo oddajali na samo v angleščini, temveč tudi v več tujih jezikih, zlasti v francosščini in nemščini, po možnosti pa tudi v španščini in holandsčini.

Naša delegacija v Londonu

London, 28. jan. AA. Sinoči je angleški kralj Edvard VIII. priredil v Buckinghamu veliko večerjo na čast inozemskim kraljem in šefom tujih držav ter predstavnikom kraljevske oblasti. Te večerje se je udeležil tudi Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle v spremstvu maršala dvora Antiča, ki je večerjal z ostalimi ministri.

Po večerji je bil v Buckinghamu prirejen sprejem, na katerega so bili povabljeni predstavniki inozemskih delegacij. Jugoslovansko delega-

cijo skupščine in senata so zastopali predsednik senata dr. Tomašič, narodni poslanec Vujić, angleško poslanstvo je zastopal jugoslovanski poslanik v Londonu dr. Slavko Grujić, jugoslovansko vojsko pa armijski general Belić. General Colak Antić je bil pri sprejemu v svojstvu prvega adjutanta Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla.

Za časa bivanja v Londonu je bil jugoslovanski parlamentarni delegaciji od strani zunanjega ministrstva dodan poseben uradnik. Prav tako je angleško vojno ministrstvo dodelilo jugoslovanski delegaciji vojne in mornarice določeno število častnikov na razpolago. Jugoslovanska delegacija je bila v Londonu predmet posebne pozornosti, tako od Angleških merodajnih činiteljev, kakor tudi od občinstva in jim gre z vso možno prijaznostjo na roko.

Svet v dogodkih

Poplave

Iz Buenos Airesa: V mnogih krajih Argentine so divjale strašne nevihte. Iz posameznih krajev javljajo velike poplave, ki so povzročile ogromno škodo. Promet je na mnogih mestih prekinjen.

Tudi v Maroku so velike poplave, posebno v pokrajini Ouessan. Utonilo je 10 oseb, poplave so zajele tudi španski del Maroka. V pokrajini Srednjega Atlasa neprestano sneži, tako močno, da je sneg ponekod dosegel že višino 80 cm.

Auto v prepad

Iz Meksike: V bližini Guadalajara v Meksiki je strmoglavil v prepad tovorni avto, ki se je z njim vračalo v mesto okoli 30 izletnikov. Šest oseb se je ubilo, drugi izletniki pa so nevarno ranjeni. Preiskava je dognala, da je bil šofer pijan in da je vozil z divjo brzino.

Za gradnjo zrakoplovov

Iz Washingtona: Odbor znanstvenikov je izročil mornariškemu ministru poročilo o ameriškem letalstvu, v katerem zagovarja nadaljnjo gradnjo zrakoplovov, ki jih je vlada USA po katastrofah »Macona« in »Acrona« ukinila.

Konferenca sebijske opozicije

Belgrad, 28. jan. V stanovanju Ljube Davidovića so se včeraj zbrali prvaki srbskega dela združene opozicije in sicer: Ljuba Davidović, Joca Jovanović, Bogdan Marković, Milan Grol, Božidar Vlahić in dr. Milan Gavrilović. Na konferenci so ti prvaki obravnavali splošno politično situacijo in pretresali predloge za tesnejše sodelovanje s hrvatskim delom opozicije, o katerih so Davidovičevi odposlanci pred tednom dni razpravljali v Zagrebu s zastopniki dr. Matka. Ta konferenca je trajala več kot tri ure in za javnost ni bilo izdano nikakoli poročilo. Vendar se je moglo izvedeti, da se je poleg odnosov s hrvaško opozicijo pretresalo tudi vprašanje razmerja med demokrati in zemljoradniki.

Po grških volitvah

Atene, 28. jan. Življenje in vrvenje po atenskih ulicah je še vedno enako nedeljskemu volilnemu razpoloženju. Pred volilnimi lokali se še vedno zbirajo množice, ki nestrno pričakujejo definitivnih rezultatov volitev, ki polagoma prihajajo iz bližnjih in daljnih provinc. Pričakovanje radovednih množic je tem hušje, ker zaenkrat še ni jasno, kakšna bo podoba bodočega parlamenta. Vsi volilni rezultati oznanjajo porast venizelističnih glasov, ki opravičujejo domnevo, da bo Venizelos dobil najbrže enako število poslancev, kakor vse ostale monarhistične stranke in dosegel morda tudi absolutno večino.

Atene, 28. jan. Izid nedeljskih volitev je vzbudil največjo potrtost v krogih populistične stranke, katere voditelji niso pričakovali tako hudega poraza in obenem tako velikega števila venizelističnih glasov, kakor jih javljajo volilni rezultati. Po teh rezultatih bo Tsaldaris privedel v parlament najbrže le dobro tretjino poslancev od onega števila, ki jih je imel doslej. Nasprotno pa je na račun populistične stranke pridobil največ Kondilis. Radi bojazni, ki jo je v obeh teh skupinah vzbudila zmaga liberalne stranke, sta tako Tsaldaris kakor Kondilis izrazila prepričanje, da se bodo monarhistične skupine znašle pri skupnem sodelovanju, da preprečijo prevzem vlade od strani liberalne stranke. Toda šef liberalne stranke Sofulis je izjavil časnikiarjem, da volilni rezultati, ki so prinesli zmago liberalni strani, potrjuje potrebo po vladi narodne sloge, v kateri naj bi sodelovale vse stranke, ki so voljne podpreti stremljenje kralja Jurija za popolno pomiritev v notranjosti države.

Novi volitve...

London, 28. jan. m. Tukajšnje časopise v svojih poročilih iz Aten izraža veliko presenečenje, ki da ga je izzvala v grški javnosti velika zmaga venizelistične stranke. Politični položaj se zaradi tega snižuje vse bolj zapleten, ker imajo republikanci in monarhisti približno isto število mandatov. Po Atenah se že sedaj širijo glasovi, da bo narodna skupščina v kratkem razpuščena in da bodo v kratkem nove volitve, da bi tako dobili večino v parlamentu. V monarhističnih krogih se celo govori o namernih venizelistov, ki da pripravljajo znova puč, da bi se na ta način priklopili do oblasti. Če v resnici Venizelos pripravlja kak puč, o temf dosedaj še ni ničesar znanega.

Vremenska poročila

Kranjska gora, Rateče-Planica: +1, barometer miren, poboščilo se je, 20 cm južnega snega. Vršič, Krnica, Tamar: 70 cm južnega snega, dobra. Zelenica: -4, jasno, mirno, na 140 cm podlagi 24 cm suhega snega, smuka dobra.

Abesinija poziva svoje prebivalstvo na skrajne žrtve

Eni z orožjem, drugi z darovi, bolni - z molitvijo

Addis Abeba, 28. jan. Rp. Včeraj je abesinska vlada izdala na vse prebivalstvo proglas, v katerem poziva ljudstvo na skrajno poztivovalnost pri pripravah za odločilni vojni spopad z Italijani. Proglas poziva zlasti na to, naj Abesinci po italijanskem zgledu žrtvujejo v blagajno čim več zlata, da bo država lahko povečala svoje obveznosti v inozemstvu. Te obveznosti zaradi vse mogočnejšega in vseintenzivnejšega oboroževanja naraščajo od dne do dne. Le tako bo mogoče, pravi proglas, uspešno zavarovati ozemlje domovine ter mirno pričakovati kakršnega napada.

Zlato, dragulji, nakiti...

Proglas pravi dobesedno: Bolje je, da izgubimo svoje osebne imetje, kakor da bi izgubili svojo domovino. Zato je naloga vseh državljanov, da se posveti obrambi domovine in šele potem posveti svojim osebnim koristim. Nekateri morajo domovino braniti z orožjem, drugi z darovi, bolniki in starci pa z molitvijo. Naše abesinske žene morajo ponoviti dejanje, s katerim so se tako izkazale Italijanke. Naj žrtvujejo domovini svoj zlati nakit, naj žrtvujejo dragulje in novce in dokažejo s tem, da jim je korist domovine vredna več kakor vse drugo. S tem naj dajo svojim možem, ki se z orožjem bore za svobodo svoje zemlje, dokaz, da so tudi one z njimi ne le v duhu, marveč tudi v dejanju. Ta poziv abesinske vlade je naletel na zelo ugoden sprejem in so takoj včerajšnji dan že prinašali ljudje ogromne množine zlata, bodisi surovega, bodisi nakita, bodisi zlatega denarja. Verjetno je, da bo Abesinija na podlagi tega proglasa zbrala naravnost nezasišane množine dragocene kovine, kakor doslej temu nimamo primera še nikjer v zgodovini.

Silne žrtve bombardiranja

Dessie, 28. jan. V zadnjih 12 letalskih napadih italijanskih avijonov je na južnem abesinskem ozemlju izgubilo življenje najmanj 500 civilnih oseb in to samo zadnje dni. Abesinska vlada je te številke podprla z uradnim poročilom. Italijanski avijoni kar naprej bombardirajo nezavarovane vasi, kjer so poleg ljudi pobili dozdaj tudi okrog 2500 govedi. V Abesiniji prav zaradi teh dejstev

ogorčenje nad italijanskim silovito raste in napadi na nezavarovane kraje bodo abesinsko prebivalstvo še bolj združili v strastnem odporu proti tujim osvojevalcem.

Italijani zavzeli brezžično postajo

Asmara, 28. jan. Rp. Potrjuje se vest, da so italijanske prednje čete zavzele brezžično postajo rasa Deste, s katero je dirigiral svoje operacije na raztegnjeni fronti, s katero je vzdrževal zvezo z Addis Abebo. Ta izguba je abesinsko armado precej močno zadela. Dalje javljajo, da so Italijani bombardirali abesinsko vojno ambulanto in s njimi Makale ter ranili pri tem 5 bolniških strežnic. Šef ambulante je bil avstrijski zdravnik Spieler. Ta je s svojimi asistenti poslal delegatu medna-

Po grških volitvah:

Venizelos in Sofulis v ospredju

Boj za absolutno večino

Atene, 28. jan. Včeraj do 12 opoldne so dospeli v Atene rezultati iz 1745 volišč od skupno 3600 volišč. Po teh rezultatih so venizelisti dobili 330.000 glasov, general Kondilis 191.000 in Tsaldaris 140.000 glasov. Od manjših strank so dobili komunisti 26. 000 in republikanci 16.000. Iz rezultatov se kaže vedno jacija tendenca porasta venizelističnih glasov, po katerih sodijo, da bo liberalna stranka odnesla ne samo relativno, temveč tudi absolutno večino.

Vlada narodne sloge?

Atene, 28. jan. V javnosti se kroji vest, da bodo vse antivenizelistične stranke primorane opustiti nado na samo svojo vlado, temveč jim bo radi venizelistične večine možno le sodelovati v vladi narodne sloge, ki ji bo po vsej verjetnosti naceloval kot nevtralna osebnost dosedanjí ministrski predsednik, univerzitetni profesor Demer-

rodnega Rdečega križa brzojavko in ga prosil, naj posreduje pri Društvu narodov.

Kolonije izvajajo sankcije

Zeneva, 28. jan. Rp. Francoska vlada je generalnemu tajniku Društva narodov Avenolu poslala obvestilo, v katerem izjavljajo njene kolonije, zlasti tiste, nad katerimi ima Francija mandat, da se pridružijo sankcijam proti Italiji. Kolonije, ki so se izrekle za sankcije, so naslednje: Tunis, zahodna Afrika, ekvatorialna Afrika, Indokina, Madagaskar, Martinique, Guadelupe, več otočij v Tiheem oceanu, Libanonska republika, teritorija Togo in Kamerun. Glede Maroka, iz katerega Italija uvaža zlasti veliko umetnih gnojil, pa se francoska vlada še ni odločila in bo Zvezi narodov svojo odločitev sporočila naknadno.

džis. S to kombinacijo bi bili po izjavah vodje liberalne stranke Sofulisa zadovoljni tudi venizelisti. Atene, 28. jan. Definitivni volilni rezultati dosedaj še niso objavljeni. Po dosedanjih podatkih so volitve izpadle sledeče: Venizelosova liberalna stranka je dobila 124 mandatov, populistična Tsaldarisova 65 mandatov, koalicijska stranka Kondilisa in Teotokisa 60 mandatov, komunisti 16 mandatov, stranka Metaksasa 7 mandatov, republikanska stranka 12 mandatov, stranka g. Konsumanisa pa 4 mandate. Karakteristično za te zadnje objavljene rezultate je, da so ti prilično neugodni za stranko Kondilisa in Teotokisa, ker sta sedaj padla celo na tretje mesto. Razdeliti je treba samo še 12 mandatov. Definitivni izid volitev bo znan šele jutri popoldne.

Atene, 28. jan. Ministrski predsednik Demerdžis je sprejel sinoči zastopnike časopisov ter je izjavil, da po najnovejših vesteh o volitvah niti ena stranka, niti druga ni dobila absolutne večine.

Min. dr. Krek o gospodarski krizi

Poročali smo že o shodu, ki ga je v nedeljo zjutraj imel v St. Vidu nad Ljubljano minister brez listnice g. dr. Miha Krek. G. minister je govoril o važnih aktualnih vprašanjih, kakor n. pr. o učiteljskih premeštitvah, o zadržanju državnega uradništva, o volilnih borbah ob priliki občinskih volitev, itd. Danes prinašamo izvešček iz njegovega govora, v kolikor se je nanašal na sedanjo gospodarsko krizo, posebno z ozirom na vojno v Afriki. G. minister je dejal:

»Govorim danes v času neizmerne gospodarske krize. Predvsem smo veliko gospodarsko pogoršilo že podedovali. Pet let zaplavljanja in raztroševanja za vse mogoče strankarske prireditve, pet let korupcije in nesistematičnega gospodarjenja z javnim denarjem, vse to se mora poznati tako, da bi že samo to zelo povzročilo gospodarsko krizo, čeprav bi svetovne krize ne bilo. Ampak svetovna kriza je prišla in našla državo v nekem režimu popolnega nezaupanja. Režim nezaupanja pa je stvoril nezaupanje tudi v gospodarstvu. Zato ker podjetnik in človek, ki je imel sredstva, ni zaupal, da mu politični režim ne prekrži gospodarske načrta, ker se je bal, da mu režim stranke odvzame koncesijo in ker se ni zanesel v javno upravo in na red in mir, je vsak tak človek, ki navadno hoče svoj denar investirati v prospeh svojega podjetja, denar skril in ga odtegnil javnemu prometu. Tako je nastalo iz političnega nezaupanja gospodarsko nezaupanje, iz gospodarskega nezaupanja pa strahovita denarna stiska, ki je povzročila zasvojsa našega denarstva. Takrat pa je tudi državna uprava delala ravno nasprotno, kakor bi morala. Mi imamo državno banko zato tukaj, da takrat pomaga v gospodarskem in denarnem življenju, kadar je stiska in potreba velika. In takrat, ko je začelo rasti to nezaupanje in so ljudje začeli dvigati denar iz zavodov, bi bila dolžnost državnih zavodov — to je bilo posebno leta 1933 — da zasebnim zavodom postrežejo s toliko gotovino, da bi lahko izplačali vloge in da bi na ta način nezaupanje izginilo.

Kako so delali pri nas

Pri nas pa je bilo ravno narobe. Tukaj v naši deželi so kupovali podružnico propadlega dunajskega Kreditanstalta in desetine milijonov so morali poslati v inozemstvo zato, da je ljubljanska podružnica dunajskega Kreditanstalta prišla v roke tedanjih Marusičevih prijateljev. Državna banka pa je potegnila svoje kredite nazaj. To je bil začetek zla.

Danes je mobilizacija finančnih in zadržnih zavodov neizmerno težko vprašanje. Zato smo skušali predvsem obremeniti z redom in mirom v političnem življenju ustvarjati tudi zaupanje v gospodarski red, da bi vsak naš zavod lahko mirno in zanesljivo ustvarjal svoje gospodarske načrte in riskiral investicije v največji meri, kakor so njegovi zamisli najkoristnejše. Zato vlada z vsemi svojimi silami izvažala denar iz skrinjav v javni promet. Tozadevni ukrepi niso vsi predmet javne razprave, ampak si od trenutka do trenutka izrablja vsaka prilika, da bi se to zgodilo.

Bili so že razni znaki gospodarskega okrevanja. Imeli smo že n. pr. v naših železnih prejšnje mesece povečan promet in je bila n. pr. sušaka luka tako natrpana, da se bo začelo nekaj živahnejše gospodarsko obratovanje. Posrečilo bi se dvigniti naše gospodarstvo, če k temu ne bi prišla sila, ki je mi ne moremo obvladati. To je italijanska vojna.

Vojna, ne sankcije

Jaz pravim: vojna ne sankcije. Tukaj se bistveno razlikujem od dnevnega govorenja Italijanske vojna sama na sebi je na nas vplivala tako, da smo kot najbližji sosedji bili podvrženi novemu gospodarskemu trpljenju. Je namreč čisto vse eno, ali bi Italija zaprla meje, ali pa bi jih ne zaprla. Razlika je samo v tem: ker so meje zaprte, mi nismo mogli pošiljati v Italijo blaga in nam je ostalo blago radi tega doma. Če bi pa bile meje odprte,

Slavnost na univerzi

V proslavo spomina Sv. Save so vsako leto na dan 27. januarja razdeljene na univerzi nagrade dijakom, ki so predpisane naloge najbolje napravili. Te nagrade je ustanovil pokojni kralj Aleksander. Tudi včeraj so se dijaki zbrali ob 11. uri v rektoratu univerze, kjer jih je nagovoril rektor dr. Maks Samec, in jim čestil k uspehom. Ko so dijaki vzklili kralju »Živel kralj!«, je rektor objavil imena nagrajencev.

Nagrajeni so bili s filozofske fakultete: Mastnak Maks za temo: Razvoj terciarja med Savo in Trziško Bistrico. Geslo: »Miočene«. Kerševan Marija S. Justa za temo: Avt. Tom. Linhart kot historijograf. Geslo: »Selovan«. Mesanc Herman za temo: Čutno in umsko dojetanje. Geslo: »Psihologijo lahko smatramo za osnovo duhoslovnih znanosti«. Zogar Cene za temo: Deskriptivna in genetična analiza senzitivnega in nočnega spoznanja. Geslo: »To on legatay pollayos«. — Z juridike fakultete: Flere Janvid za temo: Borba proti paverizaciji kmečkega stanu. Geslo: »Kmečko gibanje«. Pezdirc Josip za temo: Krški statut. Vsebinski in primerjalni prikaz. Geslo: »Vrhnice nad morem, visoka planina«. Stare Egon za temo: Pravniki in družabni položaj gostilničarjev pri antičnih zavodih, zlasti Rimljanov. Geslo: »Historia vīae magistra«. — Z medicinske fakultete: Gabrov-

bi mi pošiljali tja doli blago, denarja zanj pa ne bi dobili. To se vidi posebno v Avstriji, za katero so bile meje v Italijo odprte. Izvažala je vsak dan vlak za vlakom, avstrijski trgovci pa so potem izvoz blaga sami ustavili, ker zanj niso dobili nobenega plačila. Sedaj so oni toliko na slabšem, da nimajo ne blaga ne denarja, dočim je nam ostalo vsaj blago.

Naši lesni industrijalci imajo v Italiji ogromne zneske vezanega denarja. So to terjatve še iz dobe pred sankcijami. Sedaj še celo ta denar z velikimi mukami počasi vlečemo iz Italije, v kolikor glede tega sploh obstoja možnost med našo in italijansko banko. Torej že ta denar je tam takorekoč zmrazil, kako grdo bi šele zmrazil vsak denar za blago, ki bi bilo poslano v Italijo pozneje, ko Italijo vsak dan vojne v Afriki stane milijone lir.

Mi vemo, da je kriza v dravski banovini tako strašna, da n. pr. logaški srez živeti ne more, ker tam so ljudje živeli samo od lesne trgovine. Vemo, kako je v drugih dolinah in vemo, da to je strašna mora in pokora. Zato se trudimo, prosim vas, verujte, da se trudimo, da bi našlo mesto italijanskega kako drugo tržišče. Trudimo se, da bi našli trg v

Angliji, Holandski ali Nemčiji. Vi veste, kaka je kurzna razlika med našim denarjem in denarjem teh držav. Iščejo novih trgov z vso močjo in z vso skrbnostjo in Bog daj, da bi jih čim prej našli. Mi morda to bolj želimo, kakor tisti, ki pod silami razmer trpe.

Javna dela

Vlada je napravila načrt javnih del in po tem načrtu bi se moralo v dravski banovini začeti in deloma že letos dovesti takih javnih del, kakor se nikdar, odkar obstoja država. Če se nam ta načrt posreči, upamo, da bomo lahko zaposlili na stotine delavstva pri zgradbi novih cest, pri napravljanju vodovodov v brezvodnih krajih. To je načrt, ki ga je vlada sprejela, ki ga bomo slovenski ministri branili in držali z vsem mogočim vplivom in upam, da bodo letos nekatera dela izvršena, druga pa začeta.

Mislilim, da nisem rekel nobene besede preko meje, nobene obljube preko tega, kar vem. To so načini, s katerimi skušamo rešiti sedanje težko gospodarsko in finančno stanje.

Na čem so Mariborčani bolehal in od česa so umirali

Maribor, 26. januarja.

Mestni fizikat je izdal statistiko bolezni in smrti v lanskem letu. Iz nje je razvidno, da je Maribor tudi v lanskem letu ohranil star sloves, ki ga uživa, spada med najbolj zdrava mesta v naši državi. V preteklem letu je bilo zabeleženih na fizikatu samo 712 slučajev nalezljivih bolezni. Odstotek je tedaj prav neznamenit in zato je umljivo, da teh bolezni v življenju skoro nismo niti opazili. Na prvem mestu je nedolžna gripa, na kateri je lani bolehalo 477 ljudi. V resnici je bilo na gripi bolnih gotovo mnogo več, ker se večina, ki se zdravi sama, ne prijavi. Od nevarnejših bolezni pa smo imeli: skrlatinke 79 slučajev, davice 63, ošpic 55. Gripa je razsajala najbolj v februarju, davica in skrlatinke pa sta se lani združili ter sta divjali v oktobru. Radi nalezljivih bolezni je mestni fizikat moral razkužiti 197 stanovanj in 60 šolskih prostorov. Prijavljenih je bilo tudi 44 ugrizov od psov, vendar v nobenem slučaju ni bila ugotovljena steklina.

Zanimivejši kot bolezni pa so vzroki smrti, ki je kosila lani v Mariboru. Zal vidimo zadnja leta, odkar se Maribor industrijalizira, kako leze v ospredje jetika. Lani je bila med boleznimi že na prvem mestu ter je zahtevala samo na mest, področju 92 smrti. Žrtve. Koliko jih je bilo v predmetjih, kjer je v delavskih naseljih pravo leglo te morilke, je težko ugotoviti, vsekakor pa so številke visoke. Druga morilka je pljučnica, ki pa je navarna je starim ljudem. Pobrala je lani 56 oseb. Od skrlatinke je umrla samo 1, od tifusa 4, na posledicah ran 36, od tega 21 zaradi zastupljenja krvi, 3 pa od tetanusa. Influenca je zahtevala 2 smrtna slučaja, spolne bolezni 4, gripa 3; med naravne morilke spada tudi kap, ki je zahtevala 50 žrtve. Običajne starostne bolezni so oslabele srca in bolezni žil, na katerih je umrlo lani 122 ljudi, slučaje naravne smrti od starosti pa je bilo 109. Radi poškodb po naključju je umrlo 33 ljudi. Od tega 9 zaradi opeklin III.

Nesreča in tatvina

Kamnik, 28. januarja.

Nesreča nikoli ne počiva. To je občutil tudi posestnikov sin Luka Pestotnik iz Hriba pri Tuhinju v soboto dopoldne, ko je podiral drevje v gozdu. Njegov gozd se nahaja takoj nad hišo, pa ga je poslal oče v gozd posekati nekaj starih kostanjev, ki jih je nameraval odpeljati na žago. Luka je nekaj kostanjev podrl obsek, kaj veje ter vlačil debela na kup. Ker se mu je pa zdelo premalo posekanega lesa, je ponovno prijel za sekiro, podsekale drevo, a se predno se je utegnil umakniti, ga je vejevje posekanega drevesa podrla na tla, da si je pri padcu zlomil nogo. Zaradi groznih bolečin je vpil in klical na pomoč domače, ki so pritekli vsi preplašeni in ga hitro odnesli domov. Potem pa so ga peljali z vozom v Kamnik, kjer ga je za silo obvezal zdravnik dr. Polc. Zdravnik je ugotovil, da ima nesrečnejšemu nogo ne samo zlomljeno, temveč zdrobljeno. Poklicali so Rodečov avto, ki ga je odpeljal v ljubljansko splošno bolnišnico.

Mlad pokvarjenec Star je šele 14 let, pa je naredil že mnogo tatvinskih dejanj. Pred nekaj tedni so ga izpustili iz poboževalnice v Ponovcih domov na dopust. Komaj je prišel domov, se je takoj začel klatiti po gozdovih, nastavljal zanke divjačin in krasti kmetom različne stvari. V soboto popoldne je nekemu kmetu iz bližnje okolice Kamnika ukradel 6 golobov ter jih prinesel svoji sestri, da mu jih shrani. Oškodovani posestnik je prijavil tatvino ter so mladega tatvica začeli takoj iskati. Poli-

šek Jože za temo: Kapilarna analiza seči. Geslo: »Mi gremo naprej!« Dimnik Rafael za temo: Kapilarna analiza seči. Določitev sladkorja. Geslo: Quidquid agis libenter agas et respice finem. Rupert Marija za temo: Trebušni ostenje in hernije. Geslo: »Plenus venter non studet libenter.« Derganc Kristijan za temo: Trebušno ostenje in hernije. Geslo: Vita brevis ars longa. Vojska Vlado za temo: Trebušno ostenje in hernije. Geslo: »Ad gloriam naturae.« — S tehniške fakultete: Modic Roman za temo: Hydrolysis aroyhromyloze, Fouardovega škroba itd. Geslo: »Amylum.« Duhovnik Jože za temo: Piračški grobi (tufi) petrografska karakteristika itd. Geslo: »Naša domovina.« Dover Marjan za temo: Vpliv mlenja na kaloidkemične lastnosti škroba. Geslo: »Sonce, zrak, voda.« — S teološke fakultete: Mikuš Metod za temo: Odnos sv. Cirila in Metoda do Fotija. Geslo: »L. 873.« Dolinar Franc za temo: Duhovni lik Luke Jerana. Geslo: »Sv. Alfonz Liguori.« Dolenc Jože za temo: Duhovni lik Luke Jerana. Geslo: »Jeranov problem.«

Nagradni društva »Pravnik« sta prejela: Skaberne Borislav, stud. jur. za temo: Katere smernice daje naša ustava za civilno in kazensko pravo, ter Skala Hugo za isto temo.

Nagrado Zveze nabavljajnih zadrug v Belgradu je dobil stud. jur. Uršič Andrej za temo: Kredite zadruge in gospodarska kriza.

Nagrado českoslovaške vlade pa Urbančič Boris za temo: Česki pripovedniki v slovenskih prevodih.

stopnje, 2 zaradi pretresa možganov, 1 radi zmehkanega prsnega koša, 2 radi preloma lobanje, 1 radi preloma vratnih vreten, 3 radi preloma hrbtenice, 1 zaradi vbovljaja, 2 pa sta utonila. Samoumrov je bilo lani 12. Največ smrtnih kandidatov si je izbralo smrt na vrvi, in sicer 7, zastupili so se 3, in sicer 1 s solno, 1 z očetno, 1 pa z lizolovo kislino. Ustrelili se je 1, 1 pa si je zasadi nož v srce. Nasilna smrt od tuje roke je zahtevala lani 5 življenj. Od tega 2 slučaja umora, ko je zloglasni krojaški mojster Šušteršič v Gregorčičevi ulici zastupil svojo ženo in hčerko, troje življenj pa je končal rabelj v jetnišnici, ki je obesil razbojnika Laknerja, Pančurja in Juhama.

Bilanca SK Železničarja

Najbolj znana železničarska sportna edinic v naši državi, mariborski SK Železničar je polagal sinoči račune o svojem sportnem delovanju. Klub ima 7 sekcij. V nogometni je lani igralo 1. moštvo 30 tekem, dobilo jih 24, izgubilo samo 3, neodločene pa tudi 3. Golji 112:521. — Teniška sekcija je lani nazadovala, dobro pa je uspevala lahkoatletika, ki ima 118 verificiranih članov. Table-tenis sekcija jih šteje 27, kolesarska pa 15. Veliko je klub pridobil z postavitvijo krasnega stadiona z veliko tribuno, ki je bil lani blagoslovljen. V odbor so bili izvoljeni: predsednik ing. Gruđen, I. podpredsednik Jošt, II. podpredsednik Mozečič, tajnik I. Fišer, tajnik II. Arlič, blaginjak Podpečan, gospodarja Col in Belšak, odborniki: Novar, Prebil, Svarc, Klinar, Soršak, Stubi, Steinbühler in Hudžer. Sekcijam načeljujejo: teniški Mazi, kolesarski Rozman, table-tenis Radaj, šahovski Vidovič, zimskosportni Gladnik. V nadzorstvu so Pregel, Bačnik, Zavadal in Paar, v razsodišču pa šef delavnice Jovič, ing. Hinterlechner, ing. Završnik, ing. Debevec in dr. Korencan.

cijski stražnik g. Zobavnik ga je našel pri njegovih sestri ter ga odvedel s seboj. Ko sta bila oddaljena kakih 20 korakov od njihove hiše, je tatvica vrgel golobe na tla in zbežal. Stražnik se je takoj spustil v tek za njim in ga končno v neki ozki ulici ujel. Piše se Adlešič Ivan in je pristojen v občino Domžale, kjer bivaajo tudi njegovi starši. Pravi, da je zato ukradel golobe, da bi si kupil nove čevlje, ki da jih je zelo potreben. Je pa tako zvit, da je slekel svojo srajco, zvezal rokave in skril v njo ukradene golobe. — Ker se je mladi nepridiprav že predolgo mudil doma, ga bodo takoj poslali nazaj v poboževalnico.

Strup za podgane v segedinskem golažu

Maribor, 28. jan.

Mariborska policija preiskuje skrivnostno afero, ki kaže na zločinski poizkus proti tujemu življenju. Pred nekaj dnevi je prišel na policijo neki pekovski pomočnik iz Maribora in izjavil, da je jedel zastupljeni segedinski golaž. Skuhal je to jed neki 62-letni pekovski pomočnik Ignac P. Oba sta nato jedla ta golaž vsak iz svoje posode. Ovaditelju je postalo takoj po zavžitju golaža slabo. Za-

šel je bruhati, dobil je straše želodčne krče in šele čez dolgo časa mu je toliko odleglo, da je lahko poklical mojstra, ki mu je prišel na pomoč. Oba z mojstrom sta potem ugotovila, da se je nahajal v golažu strup za podgane, ki ga je mojster nastavljal v svoji delavnici. Kako je strup zašel v jed, ki jo je skuhal tovariš, mu ni znano. Na podlagi te ovadbe je policija aretirala Ignaca P., ki pa odločno taji vsako krivdo. Policija je aretiranca oddala sodišču.

Pogreb cigana

Ob 1 ponoči na ponedeljek je umrl v bolnišnici cigan Ivan Breščak, ki ga je na Vrhniki pred nekako 10 dnevi brenil konj v trebuh. Poškodbe so bile tako težke, da jim je cigan kljub zdravniški pomoči podlegel. Ko so cigana položili na mrtvaški oder v mrtvašnici tukajšnje bolnišnice,

so se prihajale poslavljati od njega cele trume ciganov ter so se nudili v mrtvašnici pred pokojnikovim truplom prav svojevrsni prizori. Danes ob 11 je mestni pogrebni zavod opravil pogreb, ki se ga je udeležilo kljub slabemu vremenu veliko število ciganov. Pogreb je bil tako svojevrstno ciganski, kakor jih ima Ljubljana priliko videti prav redkokdaj.

Shod v skladišču premoga

Sarajevo, 27. jan. Včeraj je nekdanji predsednik vlade in narodni voditelj g. Bogoljub Jevtić imel v Sarajevu dolgo pričakovani in dolgo pripravljani politični shod. Shod se je vršil v skladišču premoga, ki je last trgovca Metoda Pujića, lastnika lista »Jugoslavenska pošta«. Na premogu je bila postavljena tribuna Jevtića, kjer so ga pričakali njegovi najintimnejši sodelavci, 18 narodnih poslancev, dva senatorja njegove skupine in pa prireditelji shoda. Na Ulici kralja Aleksandra je 300 do 400 mladih fantov navdušeno pozdravilo Jevtića z enoglasnim klicem »Živela svoboda! Živijo dr. Moečki Dol Bogoljub Jevtić!« Jevtić in njegovo spremstvo so mislili od daleč, da veljajo manifestacije njim in so se zato v tej naglici privozili do skupine mladine. Toda studentje so jih pozdravili poleg klicev tudi z gnili jajci in tako dokazali, da ne prireajo Jevtiću ovacij, marveč demonstracije. Shod je otvoril neki narodni poslanec, za tem pa je začel govoriti Jevtić, ki je dejal, da ga veseli prisrčni sprejem in pa dejstvo, da vidi okoli sebe zbranih toliko pristašev unitaristične mislije. Pozval je vse

po svoji navadi na složno nacionalno jugoslovensko delo ter se je nato vrnil na rešitev našega kmeta. Pri tem ni pozabil omeniti nekaj svojih predpetomajskih reklamnih sanacijskih načrtov. Izjavil je, da razen hrvaškega vprašanja obstoje še druga plemenska vprašanja v tej državi, kar je bilo v očitnem nasprotju z njegovo unitaristično himno v začetku zborovanja. Dejal pa je, da se vsi Jugoslavlani strinjajo v enem, da bi namreč vsak Jugoslovani brez razlike vere in stranke rad boljše živel kakor zdaj. Po shodu so po sarajevskih ulicah mladi ljudje spet prirejali burne demonstracije proti Jevtiću in proti njegovemu pojmovanju svobode ter ureditve države. Jevtiću se kljub vsem pripravam ni posrečilo, da bi se rehabilitiral, čeprav so njegovi prijatelji iz Sarajeva 900 kmetom v deželo plačali vojsno in vse stroške, da so prišli na shod.

Belgrad, 28. jan. m. Za včeraj ob 2 popoldne je Bogoljub Jevtić napovedal svojo konferenco v Brckem. Ker je pa bil odziv za to konferenco minimalen, Jevtić na to konferenco ni prišel, temveč je tjakaj poslal samo nekoliko svojih poslancev.

Rodos utrjen do skrajnosti.

Karambol na cestnem križišču

Prijetna je voznja z avtomobilom, ni pa prijetno, kadar voznja ne »izteče« tako, kakor potniki želijo. Neprijetnosti vožnje so včeraj gotovo čutili potniki v dveh vozilih: v enem avtobusu in enem osebnem avtomobilu. Obe ti vozili sta se srečali okrog 14.30 na križišču Vrhovčeve in Fugnerjeve ulice. Avtobus je prihitel po Vidovdanske cesti, avtomobil pa po Vrhovčevi ulici. Ker sta tako avtobus kakor avtomobil vozila precej hitro, je prvi moment kazalo, da je karambol neizogiben. Toda oba šoferja sta — da karambol preprečita — zasukala volane s ceste. V tem pa sta s tako silo naletela na železno ograjo, da sta zvilila debele železne drogove te ograje. Vsa stvar bi potekla brez kakih posebnosti, da se ni nahajal v tistem trenutku na pločniku 62letni železniški upokojenec Luka Bašlja. Tega je eno izmed vozil podrl po tleh, da je zadobil poškodbe na čelu. Ljudje so takoj poklicali reševalce, medtem pa je že privatni avtomobilist zapeljal Bašlja v bolnišnico kjer so mu na kirurškem oddelku nudili prvo pomoč.

Avtomobilista sama med seboj sta se sicer pobotala, ker si najbrž nobeden od njiju ni v sveti krivde, posebno v sveti pravilnosti brzine, ki jo je pri vožnji uporabljal, pobotali pa se bosta morala še z Bašljo, ki pač ne razume, kako ga morejo avtomobilisti preganjati celo na pločniku.

Po 62 dneh stradanja se vrača v življenje

Danes že slavnj Svetozar Lukić, o katerem smo že poročali, da je izredno žilavo in vztrajno kljuboval življenju ter se postil 62 dni, je dobil te dni zopet veselje do življenja in je začel sprejemati hrano, ki mu jo v majhnih količinah dajejo kazniški zdravniki. Rekord, ki ga je na dosmrtno ječo obsojeni Lukić dosegel s stradanjem, je vzbujal med medicini veliko zanimanje. Lukiću so že bili opešali vsi notranji organi, ugasnil mu je že tudi vid. Pravoslavni škof Benjamin, ki ga je bil kot zadnjo nado pozval kazniški zdravnik, je stradalca očito prepustil o nesmiselnosti njegovega sklepa in ga s tolažilnimi besedami zopet navdušil za življenje. Stradani Lukić sprejema že vsa zdravila in predpisano količino hrane, ker so mu dali zagotovilo, da se bo na sodišču izposlovala revizijska sodba, na podlagi katere je bil Lukić obsojen na dosmrtno ječo. Kakor smo že poročali, je Lukić lansko leto ubil svojega sosedo, s katerim sta živela v večnih sporih radi drevesa, ki je metalo senco na nekaj bornih pedi njegove zemlje.

»Gospa, hčerko bom rešil jaz po lestvi, vi pa kar skočite na cesto.

Ljubljana danes

Koledar

Danes torek, 28. januarja: Idefona.
Jutri, sredo, 29. januarja: Sv. Francišek.

Lekarne: Nočno službo imajo mr. Leustek, Resljeva cesta 1, mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič.

Kaj bo danes

Bela dvorana hotela Union: Ob 16.45 v okviru »Tudna Danice« predavanje vsušč. prof. dr. Vebra: Krščanstvo in filozofska misel.

Samostanska dvorana: Kat. prosv. društvo za franciskansko župnijo ob 20 redni sestanek. Predavanje dr. Valterja Bohinjca: Sueski prekop.

Dvorana Kodeljevo: Zenski odsek salezijanske prosvete ob 20 sestanek.

Društvena dvorana Vič: Sestanek fantovskih odsekov ljubljanskega okrožja.

Danes ob 20. uri v Del. zbornici Brucovski večer Akad. zveze

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

DRAMA (Začetek ob 20)

Torek, 28. januarja: Zaprti.
Sreda, 29. januarja: Pesem s ceste. Red C.
Četrtek, 30. januarja: Dies Irae. Premijera. Red Cetrtek.

OPERA (Začetek ob 20)

Torek, 28. januarja: Kraljičin ljubljenc. Red A.
Sreda, 29. januarja: Carmen. Red Sreda.
Četrtek, 30. januarja: Madame Butterfly. Gostuje primadona sofijske opere Jovovič-Kovačenska. Izven.

Opera

Primadona sofijske opere gospa Jovovič-Kovačenska gost v naši operi. Prihodnji četrtek in nedeljo gostuje v naši operi primadona iz Sofije gospa Jovovič-Kovačenska, in sicer v Puccinijevi operi »Madame Butterfly« ter v Massenietovi operi »Manon«. O odlični bolgarski pevki spregovorimo več prihodnjič. Gospa bo gostovala v vseh treh glavnih gledališčih naše kraljevine.

Kaj bo jutri

Po vrhovih Nemčije, Holandske in Belgije nas bo na svojem predavanju jutri, v sredo ob 19 v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi vodila predsednica Kluba ljubiteljev cvetlic g. Andreja Ključnikova. Med prijatelji vrhov tudi po svojih spisih znana strokovnjakinja pozna vrtove vse Evrope, na predavanju nam bo pa opisala zlasti krasote modernih vrtoev v Nemčiji ter cvetna polja Holandske in Belgije, seveda nam bo pa pokazala tudi slike tega paradiza. Kakor vsa predavanja podružnice SVD, je tudi ta zanimiva večer za člane in nečlane brez vstopnine.

Alpinistična šola. Jutri zvečer (29. t. m.) bo predaval g. dr. France Novak o »Alpinizmu in higijeni«. Za prijavitelce obvezno. Vabljeni pa tudi vsi, ki jih to predavanje zanima. Vstop prost. Začetek točno ob 20. uri. — TKS.

Prihodnji koncert naše Glasbene Matice, ki bo v petek, dne 7. februarja, nam prinaša dela, ki se bodo v tej obliki prvič izvajala na javnem koncertu. Na sporedu so: Osterc: Magnificat, mešani zbor s spremljevanjem orkestra; Švara: Brodnik, balada za alt solo in veliki orkester; Mosolov: Železolitarnica, simfonična slika; Slavenski: Religiozija za soli, zbor in veliki orkester. Na koncert že danes opozarjamo.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 28. januarja, 12. Nekaj veselih domačih napovedov (plošče). — 13.45 Vremenska napoved, poročila. — 13. Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15 Iz francoskih oper (Radijski orkester). — 14 Vremenska poročila, horod tečaji. — 18 Analiza in izvedba Beethovenove sonate op. 2, št. 1 (govor in izjava gđ. Jadviga Poženelova). — 18.40 Filozofija zadružnega gospodarstva II, predavanje (univ. prof. gosp. France Veber). — 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda obvestila. — 19.30 Nacionalna ura: Jovan Subotić in njegovo nacionalno delo (dr. Novak iz Beograda). — 20 Pesem in ples. (Večer vesele glasbe s sodelovanjem jazz-kvarteta »Micky« dueta havaljskih kitar (zg. Ivan Polančič in Jakob Groč), Radijskega jazz in ples). — 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.30 Angliške plošče. — Konec ob 23.

Drugi programi:

Torek, 28. januarja, Beograd: 19.50 Skladbe Ipolitova-Ivanova. — 21.20 Narodne pesmi. — 22 Prenos iz kavarne. — Zagreb: 20 Massenietova opera »Manon«. — Dunaj: 20 Klje domovina. — 22.10 Mozartova komorna glasba. — 23.10 Potpuri šlagerjev. — 23.50 Plesna glasba. — Budimpešta: 19.20 Madžarska glasba. — 20.50 Plošče. — 21.15 Potpuri iz zvočnega filma »Dubarry«. — 21.40 Madžarska komorna glasba. — 23 Plesna glasba. — Trst-Milan: 20.35 Varaldova komedija »Strast«. — 21.55 Violina in klavir. — Rim-Bari: 20.35 Mariottijeva opereta »Loterija boginje Kupidove«. — Praga: 20.05 Plesna filharmonija. — 20.45 Kaufmannova in Faberjeva radijska scena »Filmska zvezda«. — 21 Orkestralni in solistični koncert. — 22.15 Plošče. — Brno: 20 Svinje koljeje (iz življenja rudarjev). — 20.45 Kva-pilova sonata za violino in orgle. — Bratislava: 20 Orgle. — 20.35 Slovenski narodni plesi. — Berlin-Königsberg: 20 Orkester in klavir. — Berlin-Königsberg: 20 Orkester in klavir. — Hamburg-Frankfurt-Monako: 21.10 Koncert Richard Straussovih del. — Vratilava: 21.10 Vesel večer.

Maria Bogda v krasnem, pretresljivo veličastnem poljskem filmu o čenstohovskih čudežih »Marija, k Tebi«, ki ga bo od četrta dalje predvajal Kino Kodeljevo.

Za zavetišče za jetične v Celju

Celje, 26. jan. 1936.

Pred petimi leti je bila ustanovljena v Celju prepotrebna organizacija »Krajevna protituberkulozna liga«. Organizacija si je kimalu v začetku svojega delovanja postavila hvalevredno nalogo: ustanoviti v Celju azil za jetične. V ta namen je tudi že nabrala vsota 24.000 Din, ki pa je za tako obče koristno in potrebno ustanovo več kot premajhna, zato stoji stvar na mrtvi točki.

Da je taka ustanova za veliko Celje absolutno potrebna, je pokazal zadnji občni zbor lige, ki je bil pretekli četrtek. Poleg poročil posameznih druženih funkcionarjev v uspešnem delovanju lige na polju pobiranja naše najnevarnejše bolezni jetične, se je pri slučajnostih sprožilo tudi vprašanje azila za jetične. V debati, ki je bila temeljita in stvarna, se je pokazala zopet vsa revščina, v kateri se nahajajo najubožnejši sloji industrijskega mesta Celja. Ves boj proti jetiki bo zaman, vse debate v tej kočljivi zadevi brezuspešne, dokler ne bomo li stvari prav do dna: ljudi, ki so danes v zatohlih podzemskih in podstrešnih stanovanjih izpostavljeni tej naši največji narodni nesreči izolirati in jih napraviti okolici neškodljive. Zato je pa potreben azil za jetične. Da bi se stvar pospešila in prišlo že enkrat do konkretnih dejanj, je bil po dolgi in temeljiti debati sprejet sklep, naj odbor lige napravi na odbor za postavitev spomenika blagopokojnemu kralju vlogu, v kateri predlaga, naj se iz nabrane vsote za spomenik namesto likovnega spomenika napravi humanitarna ustanova — azil za jetične, ker bi bil to najlepši spomenik tragično umrlemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Iz obširne in vestranske debate, smo uvideli, da je prav za prav za tako rešitev tega vprašanja vsa celjska javnost — tako delavstvo kakor inteligenca, obrt in trgovina. Priprani smo tudi, če bi se že enkrat odbor za postavitev spomenika postavil na tako stališče, ki

je brez dvoma stališče absolutne večine celjskega prebivalstva, da bi potem v večji meri pritekali tudi darovi za tak humanitarni spomenik.

Zato naj gospodje, ki imajo v tej zadevi odločilno besedo, ne odlašajo, temveč pohitijo z izvedbo načrta. S tem bomo postavili pokojnemu kralju najlepši in največji spomenik — istočasno pa rešili eno največjih in najtežjih vprašanj industrializiranega Celja.

Poučna predavanja za gasilce. Celjska gasilska četa bo priredila v februarju in marcu predavanja za gasilce vsakih 14 dni. Prvo predavanje bo v sredo, dne 29. t. m. ob 19 v Gasilskem domu. Predaval bo namestnik drž. tožilca g. dr. Albi Juhart o kriminalnih požigih. Dostop k predavanju imajo tudi negasilci.

Celjski šahisti so zborovali. V petek zvečer je polagal Celjski šahovski klub obračun o svojem delovanju v preteklem letu. Občni zbor je bil v klubovi sobi v hotelu Evropa ter se ga je udeležilo 30 članov, ki so z zanimanjem poslušali poročila in se živahno udeleževali v debati. V preteklem letu je CSK zaznamoval lepo uspele matče proti drugim, odličnim šahovskim klubom. Zborovali so se spomnili tragične smrti akademika Svetozarja Likarja in se zanimali za zdravstveno stanje častnega predsednika in pobornika šahovskega življenja v Celju, g. dr. Schwaba. Premožensko stanje kluba je zelo povoljno. Klub zastopa v odboru Slov. šahovske zveze g. ing. Sajovic. Veliko vrednost za klub predstavlja tudi izredno bogata knjižnica šahovske vsebine. Ob priliki zborovanja Slov. šahovske zveze, ki bo letos v Celju, bo skušal klub organizirati večjo šahovsko prireditel. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika g. dr. Čerin, v odbor pa še gg. ing. Pipuš, ing. Sajovic, Petrak, Grašar, Kocmur in Diehl.

Dva mojstra v drsanju se pogovarjata: Sonja Henje in Ernst Baier v Ga-Pa.

Evropsko prvenstvo v umetnem drsanju

V soboto in nedeljo se je vršilo v berlinski športni palači evropsko prvenstvo v umetnem drsanju. Zanimanje in udeležba s strani tekmovalcev je bila zelo velika, saj bo evropsko prvenstvo najbrže precej točno pokazalo vrstni red tekmovalcev na zimskih olimpijskih igrah. Program je obsegal tekme gospodov in dam v obveznih likih, drsanje v dvojicah in proste like za dame in gospode.

V obveznih likih je bilo zastopano 9 narodov s 16 tekmovalci. Sodniški zbor je bil sestavljen iz sedmih mednarodnih sodnikov pod predsedstvom Šveda Ulrich Salehov, ki je bil večletni svetovni in evropski prvak v umetnem drsanju.

Favorit za evropskega prvaka je vsekar še vedno

Karli Schäffler

ki je pa tudi takoj pokazal, da je nada, ki jo je Avstrija položila vanj, popolnoma opravljena. Njegovo točno drsanje obveznih likov in brezhibna drža sta pokazala, da mu bo najbrže nemogoče iztrgati svetovno prvenstvo. Takoj v početku se je postavil na čelo in je v drsanju o obveznih likih dosegel 258,4 točke.

Njemu je sledil Anglež Sharpe 249,8; tretji je bil zopet Avstrijec Kaspar 245,5. Sledijo še Baier (Nemčija) 245,3; peti Tertak (Madžarska) 232,3; šesti Mikkanen (Finska)

231,4; sedmi Katayanea 224,3, Zeebroeck (Belgija) 222,8.

V drsanju v dvojicah sta si pa drugič zagotovila evropsko prvenstvo nemški par Herbert—Baier. Nemški par je pokazal s programom samim, z gotovostjo in harmonijo izvajanja tolikšno prednost, da bosta svojo zmago ponovila prav gotovo tudi v Garmischu. Z mestno številko 7 sta dosegla 11,5 točk. Njima sledita zakonski par Cliff (Anglija), z mestno št. 18 in z 10,5 točkami. Tretja sta bila madžarski par — brat in sestra — Szekrenyessy. Sledijo nemški par Drawitz—Weis, Poljaka Kalus in Belgija Contamille—Verdun.

V nedeljo so se tekme nadaljevale. V prostem drsanju je Karl Schäffler svoj naskok še povečal in si je z 432,2 točkami ponovno priboril evropsko prvenstvo v umetnem drsanju. Vrstni red je ostal isti kot prejšnji dan, edino Kaspar (Avstrija) in Baier (Nemčija) sta zamenjala svoji mesti. — Končni rezultat: Shanpe (Anglija) 413,7, Baier 403,2, Kaspar 407,7.

O damskem umetnem drsanju si je Sonja Henje deseti priborila evropsko prvenstvo. Zankrat je še vedno nedosegljiva in je dosegla 434,6 točk. Sledijo Coolidge (Anglija) 417,2 točki, Taylor (Anglija) 413,9, Landbeck (Belgija) 403,6, enajstletna japonska prvakinja Inada je bila deveta.

V teh dneh se ponavlja že 40tič prvenstvo v umetnem drsanju. Prvo tako prvenstvo se

je vršilo l. 1896. meseca januarja v Petrogradu. Prvi zmagovalce in prvake v umetnem drsanju je bil Nemec dr. Gilbert Fuchs iz Münchena, — ime, ki ga še danes pozna vsak slovenski drsalec. — Deset let kasneje si je dr. Gilbert Fuchs ponovno osvojil prvenstvo, to pot pa v svojem rojstnem mestu Münchenu.

Če pa pogledamo listo zmagovalcev v umetnem drsanju, nam pa največkrat pade v oko ime Ulrich Salehov — letošnji predsednik komisije, ki vodi evropsko prvenstvo v Berlinu za l. 1936. — ki ni zmagal nič manj kot desetkrat. S to veliko serijo uspehov stoji Šved Ulrich Salehov v zgodovini prvenstva za umetno drsanje gotovo kot mož, ki si je to prvenstvo največkrat pridobil. Zanimivo je dejstvo, da so imeli Švedi in za njimi Avstriji v umetnem drsanju vedno največ uspehov. Letošnji svetovni prvak Karl Schäffler brani svoje prvenstvo tudi že od l. 1930.

Ulrich Salehov, 10-kratni svetovni prvak, bo nastopil letos tudi v Garmischu. Ne sicer več kot tekmovalce pač pa kot sodnik.

Kočevarji

(Konec.)

Predznost nekdanj in danes

Zato je naravno predzno, kar so Kočevarji počeli v preteklih dobah z našim slovenskim življenjem, ki se je širil po naravnem pravu iz sednjih zaseli tudi po Kočevskem. Nezaslišano pa je, da čujemo še sedaj, ko živimo vendar v svoji narodni državi že sedemnajst let, kako sempaja celo nasilno nastopajo ti nemški prišleci proti slovenskemu prebivalstvu. Seveda je bilo do sedaj tudi z naše strani marsikaj slabega, kar se tiče našega narodno-obrambnega dela. Tako je znano, da je v preteklosti neka stranka snubila Kočevarje in se laskala njihovim kroglicam, za katere je potem morala dati težko odškodnino v narodnem oziru.

Izleti v Nemčijo

V zadnjem času se Kočevarji zelo navdušujejo tudi za nemški »rajh«, ustanavljajo svoje »Kulturbunde«, zidajo nemške prosvetne domove, pošiljajo v Nemčijo številne krošnjarje, ki potem propagirajo med domačini hitlerizem. Sam sem se vozil že s takim kočevskim krošnjarjem, ki je navdušen dopovedoval našim revnim ribniškim kmetom v vlaku sladkosti hitlerske Nemčije. Te krošnjarje so Nemčiji že spretno predstavili njihovi voditelji v narodnih nosah in s travkovi na rokavi z napisom »Gottscheer Bauer«. Seveda spadajo tudi Kočevarji kot oni vojvodinski Nemci zdaj pod »nemško izseljenko skrbstvo« in se tega politično radi poslužujejo. »Gottscheer Zeitung« je v noveletni številki pozdravila priključitev kočevske mladine »dem Schwäbisch-Deutschen Kulturbund« in pohvalno priznava njeno vlogo in delo za ohranitev nemštva »für Wahrung deutscher Sprache, Art u. Sitte« in je priobčil omenjenim krošnjarjem posvečeno pesem »Sie grüssen ihre Brüder — Dahier im Mutterland — und bringen deutsche Grüsse — Aus ihrem Heimatland«.

Pripominjamo, da je šlo v Nemčijo letos hkrati kar 300 trdih Kočevarjev in pristavljamo vprašanje, kaj bi storila n. pr. sedanja avstrijska vlada, če bi zaprosilo toliko koroskih Slovencev za »krošnjarjenje« po naši državi. Pa tudi pri nas se je zgodilo — kar smatramo lahko za značilno —, da je ob novem letu krošnjar-Kočevar dejansko napadel našega slovenskega krošnjarja, ki si je iskal zaslužka med Slovenci v Kočevju. Takih primerov deložacij, odpustov in drugačnih napadov na mirno naše slovensko prebivalstvo je zlasti v zadnjem času, ko Kočevarji bolj živo narodno in prosvetno delujejo, več, kar seveda upravičeno vzbuja odpor. Zadnji čas je, da se Slovenci na Kočevskem in sploh vsi Slovenci oprimemo narodne politike in ne lovimo nemških glasov, na drugi strani pa, da začnemo z načrtno narodno obrambo našega prebivalstva proti kočevskemu pomnečevanju na naših tleh. Predvsem pa je treba, da zasede vsa mesta, ki so dana, res naša inteligenca, ki bo s svojimi zmognostmi, vplivom in s poznavanjem kočevskega vprašanja mogla kljubovati nemški akciji na Kočevskem. Skodljivo se je izkazalo doslej to, da se je ta stalno menjavala in je bila tudi sicer socialno zavisna, tako da je tu trpela narodna obramba, dočim so Kočevarji delali neprestano in po dobro premišljenem načrtu. Seveda pa je tudi potrebno, da se za to naše narodno-obrambno vprašanje zanimamo vsi in še predvsem Slovenci izven Kočevja. Smatramo pa to kočevsko vprašanje za zelo važno, ker Kočevarji bi kaj radi postavili s tega svojega jezikovnega otoka most, ki naj bi vezal njih brate z našim Jadranom »(Drang nach Adrien!)«.

Največji most

Ameriški listi poročajo o zaključku del pri postavljanju ograda največjega mostu na svetu, ki bo vezal preko morskega zaliva San Francisco z Oaklandom. Most, ki bo namenjen predvsem avtoprometu, je 13.500 m dolg ter bo stal do 19 milj. funtov šterlingov. Podmostniki, 51 po številu, so visoki kakor 60 nadstropni nebotičnik. Most bo izročen prometu spomladi leta 1937.

Megan Taylor, angleška drsalka, ki je pri evropskem prvenstvu v Berlinu zasedla 3. mesto.

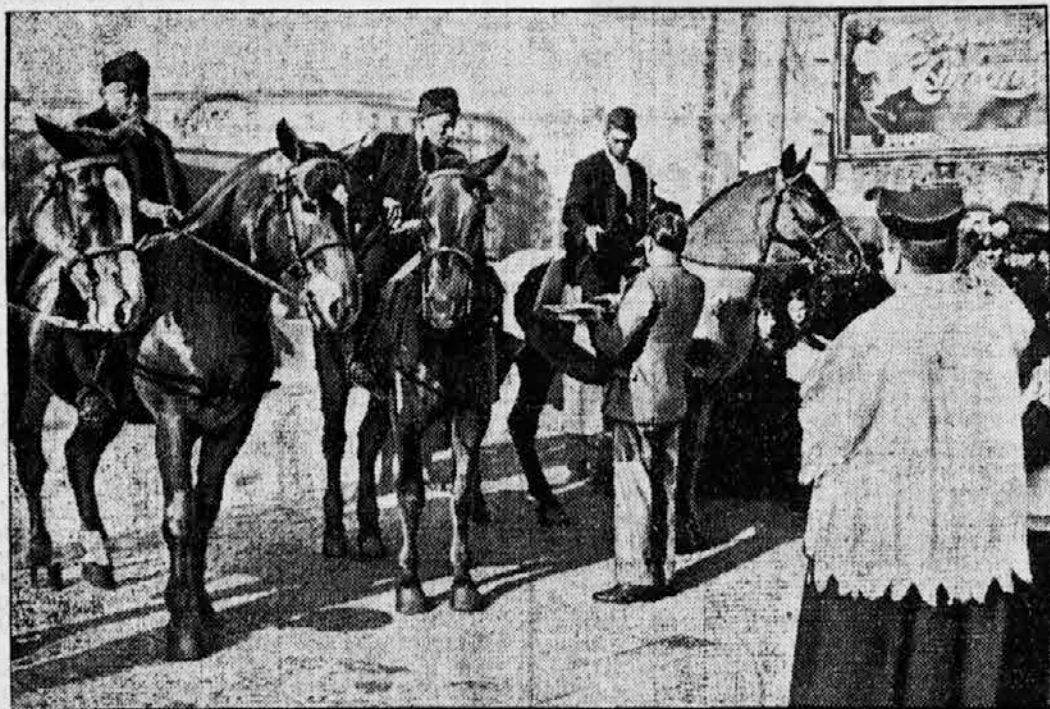

Športna kavana po debati, kako bodo izpadle tekme v ligah.

Abesinski graščaki

Poročevalec pariških »Posl. novosti« v Addis Abebi piše o slovenskih graščakih pod črnim cesarjem. Pred 40 leti, v dobi tesnega abesinsko-ruskega prijateljstva je podelil Menelik vsem Rusom brez izjeme pravico do izkoriščanja najizdatnejših zlatih ležišč v okraju Wollagahu. Posamezni ruski emigranti so hoteli v sedanjih težkih časih izrabljati še vedno veljavne predpravice, a niso uspeli. Nimajo onih milijonov, ki bi bili potrebni za nabavo dragih strojev, ureditev vsaj karavanskega rednega prometa in tudi javne varnosti v oddaljenem okraju. Tisti, ki so se povzpeli dv blagostanja, so zastopniki starejšega rodu iz časov onega carskega odposlanca Leontjeva, ki je bil nekoč uredil abesinsko vojsko in zgradil prvo bolnišnico v prestolnici. Med njimi je najbolj zanimiv fitaurera (general) Babičev, nekdanji kozaki stotnik in zdaj lastnik oaze »Ada«. Poročil se je z abesinsko kneginjo, ima petorico lepih, seveda črnih otrok, ki so se šolali v Parizu. Starejši sin Miška je znan kot vojni letalec. Vsi so seveda pristni Abesinci in z materjo vred smatrajo Ruse za navadne bele tuje »ferendže«. Babičev oče je poskrbel za izdatno namakanje in ustvaril koteček raja sredi neskončnega morja ožane »levice trave«, v katerem raste posamezne skupine dišečih bodečih mimos, eukaliptov in stoletnih smokev. V Adi raste vse: oleandri, vrtnice, artiški, a največ dobička vržejo pomarančni gaji,

ki rodijo vse leto neprenehoma. Na eni in isti veji se vidi cvet, drobno zeleno in zrelo ognjenooranžno sadje. Obdelovanje zemlje ne zahteva muje. Črni kajsarji »habari« delajo za hrano, t. j. za delež letine. Babičev postreže gostom z izvrstno postrvjo iz lastnih jezer, zejtin (jabolka z okusom vrtnih jagod), papajami (dinje, ki rastejo na visokih drevesih) in seveda z bananami. Obžaluje samo, da nima evropskih jabolč, hrust in čršenj. Stari general jih ne zna negovati. V cesarjevem vrtu, ki ga je uredil angleški strokovnjak, izvrstno uspevajo in se tudi dobro prodajajo maline, grozdje, višnje in jabolka. Za en tolar dobiš 60 banan, toda samo pet češpi. Izvrstno uspeva tudi trta pri bolgarskem vrtnarju Pavlovu. Seveda zahteva naporno delo. Pavlov je najprej »zlikal« za trto določeno gorico: pobral kamenje in sežgal hudo bodeče grmovje. V suhih mesecih ima veliko posla z zalivanjem. Zato je postal premožen in si zgradil hišo, ki je okrašena z lovskimi spomini na ustreljene leve in stone. Pavlov, ki je bil nekoč sluga na ruskem konzulatu, je vzel Latiško iz Rige. Govorita z otroci rusko. Ko je lani obiskal Pavlov Evropo, se je ves parnik zanimal za njegove tri siivolase dečke, nihče ni razumel njih abesinske, vsi so ugibali, kateri jezik govorijo. Zdaj ogroža vojna to mirno življenje na lepi planoti sredi krasnih jezer med zreli ugasli ognjenikov.

V Barceloni in po vsej Kataloniji blagoslovljajo po stari šegi domače živali.

Tvornica mumij v Kairu

Ravnatelj muzejev v Zedinjenih državah so imeli posebno srečo pri svojih zbirkah mumij. Njihovi zastopniki so jim dobavili iz Egipta nekaj ducatov izredno dobro ohranjenih mumij, ki so jih doma vložili v velike steklene omare in jih razstavili občinstvu v muzejih. Ker pa je število takih dobro ohranjenih mumij kar preplavljalo Ameriko, je začel eden izmed arheologov natančneje stikati za srečnim krajem v Egiptu, ki je tako bogato obdaril arheološko znanost. Pri prvi preiskavi mumij samih je dočkal, da so mumije trupla ljudi, ki so še pred nekaj leti živeli, ne pa človeška trupla iz dobe faraonov. Ostali ameriški arheologi niso hoteli polagati na ta dognanja ni-

kake posebne pozornosti, vendar so radi opreznosti poslali v Egipt svojega detektiva, ki pa je na njihovo začudenje že po dveh tednih odkril v Kairu pravo tvornico mumij. Že pet let so se tod prebrisani goljufi bavili s takim poslom in se norčevali iz navdušenih učenjakov in arheologov. Sirom Egipta so imeli podkupljene grobarje, ki so jim pošiljali človeška trupla, katera so na doslej neznan način tako večje preustrojili v mumije, da se ni pojavil do zadnjega noben dvom v njih pristnost. Kemična sredstva, s katerimi so goljufi sveža trupla pruetvarjali v mumije, pa niso iznašli ti sami, temveč jih je izumil neki evropski znanstvenik.

Tovarna brez delavcev

Ameriški dopisnik »Petit Parisien« piše o poštastnem vstisu, ki ga napravi na človeka edinstvena tovarna za avtomobile A. O. Smitha v Milwaukee. Lastnik je izkoristil ves tehnični napredek in izhaja brez delavcev. Neskončen trak se vleče preko velikanske dvorane. To je »conweyer« kakor pri Fordu in drugih velepodjetjih, a se ne pomika nepretrgoma, temveč sunkoma. Vsako osmo sekundo se ustavlja za pol minute in šele potem leze naprej. Zraven ni videti nobenega delavca. Stroji po vrsti zgrabijo in obračajo ogrodje bodočega avtomobila. Sleherna kovinska tipkala izvršuje določeno kretanje in pritrjuje potrebne dele opreme. Vsako ogrodje ima nad

sto zaklopnic, ki držijo skupaj posamezne dele. Stignjeni zrak opravi ves ta posel z enim udarcem, dočim bi potreboval za to ročni delavec nekoliko ur. Tisoči avtomobilskih ogrodij se prevlečejo, se preplekajo in se spremenijo v nova vozila, ne da bi prišel blizu vsaj en živ človek. Tovarna zaposli samo dva—tri strojnike, ki imajo največ opravka pri električni napeljavi. Ameriški strokovnjaki so izračunali, da bi izhajala vsa svetovna avtomobilska industrija s pičlim tisočem delavcev, če bi hotela posnemati Smitha. Wisconsinška univerza ga je pred kratkim odlikovala s častno diplomo kot »oznanjevalca nove dobe, v kateri bo človeštvo po-

polnoma rešeno dela«. A istočasno piše več vplivnih listov o Smithu kot največjem zločincu v človeški zgodovini, ki mu privošči smrt na prvem cestnem kandelabru.

Dobičkonosen prekop

Bistroumnosti novinarja je bilo treba, da je večina delnic sueškega prekopa prešla v angleško posest. Frederick Greenwood, takratni izdajatelj lista »Pall Mall Gakette« je zvedel, da se nahaja egiptovski Kedive v težkih denarnih stiskah in bi bil pripravljen za dober denar prodati delnice sueškega prekopa. Lord Derby je bil tedaj zunanji minister na Angleškem v Beaconsfieldovi vladi in nanj se je Greenwood obrnil s predlogom za nakup dragocenih vrednostnih papirjev.

Pogajanja so bila kmalu zaključena in delnice kupljene za štiri milijone funtov. Računano v današnji vrednosti denarja bi dalo to eno milijardo dinarjev. Gotovino pa je posodil — Rothschild. Investirani štirje milijoni funtov so dali do leta 1932 nič manj kot 43 milijonov (nad deset milijard dinarjev) na dividendah, tržna cena delnic pa je bila tega leta cenjena na 52 milijonov funtov, t. j. okoli trinajst milijard dinarjev.

Carigradska konvencija iz leta 1888 določa, da mora biti prekop vsa čas prost za prevoz, v miru in vojni, za trgovske ali vojne ladje vseh držav. Člen 20. društva narodov pa tako konvencijo razveljavlja.

Casnikar Greenwood zasluži, da mu angleška plutokracija postavi spomenik — iz zlata.

Dvojica Grete Garbo z njeno sliko.

Slutnje smrti

Nekega dne meseca marca leta 1916 je nemška granata eksplodirala v neposredni bližini lorda Kitchenerja. Višji oficir od spremstva je o tem dogodku pripovedoval svojim tovarišem in povedal, da je bil lord popolnoma miren in se ni niti malo razburil. Kitchener je pogovor slučajno vjel, pristopil ter dejal: »Čemu bi se vznemirjal, ko pa čisto natančno vem, da bom našel smrt v morskih valovih«.

Kakor znano, se je res potopil z ladjo, ki ga je peljala v Rusijo, a so jo Nemci topedirali.

So ljudje, ki nekako podzavestno vedo, na kakšen način bodo umrli. Ko je kraljici ciganov mrs. Boswell umrl mož, je čisto mirno povedala svoji okoličnici, da bo umrla čez devet mesecev in da bo tisti dan mrz. Njena napoved se je točno izpolnila.

Severo eden prvih graditeljev zračnih letal, je umrl ob eksploziji v zraku. Na predvečer je pripovedoval svojim ožjim prijateljem svoje sanje, v katerih je iz zraka videl svojo pokojno mater, ki je vstala iz groba ter mu zamahala z roko. In res, padel je iz višine prav na pokopališče na Mont Parnasu, kjer je bila pokopana njegova mati.

Mozart je vnaprej napovedal svojo smrt. »Sedaj pišem rekviem«, je dejal prijateljem, »in ta bo zame«. Ko mu je njegov tovariš igral zadnje akorde te pretresljive skladbe, je Mozart izdihnil.

Kitajev Lui-Tre-Fund je videl v kristalu svoje nepremično telo. To je smatral za znak bližnje smrti. Sklical je prijatelje ter mednje razdelil svoje imetje, obdržal je le toliko, kar naj bi bilo za pogreb. Naslednji dan je nenadoma umrl.

Bata za kulturo

J. A. Bat'a v Zlinu je razpisal 20.000 Kč za najboljši roman, ki bo obravnaval probleme današnje generacije pozitivno in vzpodbudno.

Dalje bo razdelil v l. 1936. dve nagradi v znesku 7000 in 3000 Kč za dve najboljši pesniški zbirki.

Končno bo Bat'a letos nakupil po razstavah v vseh čeških mestih umetniške slike za skupno vsoto 100.000 Kč. Te slike bo Bat'a izobesil v novourejeni umetniški galeriji v Zlinu, ki se začasno nahaja v Bat'ovem muzeju.

Za prihodnje leto pa obeta Bat'a povečanje teh nagrad.

Naročajte

„Slovenski dom“

Krizarka »Lorraine« na zadnjih francoskih manevrih ob Korziki.

U 38

25

Pustolovščine nemške podmornice v svetovni vojni

»To je moja stvar, gospod kapitan, za denar odgovorim jaz, ne vi!«

»Nisem vprašal, kdo odgovarja za denar, temveč, kaj počnete z njim? Zakaj ste zaboj odprli in denar razdelili?«

Djemala je to nekoliko neprijetno dirnilo, a odgovoril je ostro: »Jaz sem, kot sem vam že povedal, odgovoren za denar in prav zato sem ga razdelil. Lahko se pripeti, da se vaša orehova lupina, vaš rešilni čolnček, prevrne in če bo zlato v zabojih, se bo vse potopilo na dno. Če pa ga razdelim, bo v tem primeru vendar nekaj ostalo!«

Ostro sem ga pogledal: »Čujte, gospod, za to, da bo prišel denar varno na suho, bom že jaz poskrbel, vas pa ta stvar prav nič ne briga!«

Skočil je kviku in me ježno gledal. »Kaj pa vse to prav za prav pomeni? Kako...«

Jaz sem ga mirno, a ostro gledal in molčal. »Če mislite, da sem zagrešil kaj nepravilnega, potem vas moram opozoriti, da sem jaz častnik, kot ste vi in da bi morala urediti z orožjem v roki to zadevo, kot je to običaj med častniki in poštenjaki.«

Odgovoril sem mirno:

»Djemel, prav gotovo ste videli spodaj, kjer spite, težke železne uteži, ali ne? Da? Če tu na podmornici ne boste takoj na besedo izvrševali vseh poveljnikovih ukazov, vam ukažem privezati eno teh uteži na noge in vas vreči v morje!«

Godrnjaje, ne da bi me še kaj pogledal, je odšel nazaj v podmornico.

Wendlandt mi je sporočil, da so Turki spet spravili denar v zaboj.

Ko smo pristali in je naš čolnček prispel do brega, je skočil vanj neki zamorec v uniformi in vprašal v čisti nemščini, kdo je tu poveljnik.

Nato se mi je predstavil in mi poročal v izvrstnem berlinskem narečju, kakšen je njihov položaj na bojiščih. Nemogoče mi je bilo zapomniti si vsa imena, katera so bili osvojili.

Črnci, ki je tako lepo govoril, je po svoji stopnji bil enak turškemu majorju. Kot sem pa mogel razvideti, ga drugi Senuzi niso smatrali za bogve kako resnega častnika. Odkod je znal tako izvrstno berlinsko narečje, nisem vedel, bržkone je bil pred vojno v kakem berlinske varietetu.

Na obali pa nas je čakal tudi neki belec, zanimiv mož z močno zagorelim obrazom in z belo tropsko čelado na glavi: gospod Mannemann.

Ta mi je potrdil, da so Senuzi v resnici dosegli velike uspehe. Toda teh uspehov najbrž ne bodo mogli dolgo vzdržati, kajti Angleži so opremili veliko kazensko ekspedicijo in uporni beduini se bodo morali gotovo umakniti.

Za podmornice je nastopila nova doba v vojni, ko jih niso uporabljali le za boj, temveč za vse mogoče priložnosti. kakor uporabljajo ponček požarno brambo. Podmornice so postale torej nekaka požarna bramba v vojski.

»Podmornica 38« je po brezličnem brzojavu prešla nalog, naj potem, ko opravi svojo nalogo pri Sunezh odpluje proti Carigradu. Te smo tudi storili.

V Carigradu smo videli več parnikov, ki so v višini vodne gladine imeli prevrte boke. To so bile ladje, ki so jih v Črnem morju napadle ruske ali v Marmorskem morju angleške ali francoske podmornice, pa so vendar srečno pristale v pristanišče, ker njihove stene niso bile povsem predrtje. Te luknje so me zelo zanimalo, kajti dokazale so, koliko slabše razstrelivo se nahaja v njihovih torpedih kot v naših.

Med luknjami, ki so jih napravljala naša torpeda in pa med temi je bila približno taka razlika, kot med podnimi vrati in med vrati kake sobe.

Enega izmed teh parnikov, po imenu »Madeleine Rickmers«, so nam podmorničnim kapitanom določili za stanovanje. V Carigradu je bilo namreč več podmornic, zlasti malega tipa, ki so jih gradili v Kielu; bile so tako sestavljene da so jih lahko vzeli narazen, potem pa z železnico razposlali po svetu.

»Madeleine Rickmers« ni bil potniški parnik, temveč tovorni. Zato so bile njegove kabine zelo majhne in sploh ni bilo nikake udobnosti na tem parniku. Mrgolelo je sten in bolh. Poleg mene so stanovali le mladi častniki, prav vesela in prijetna družba, ki ni imela v Carigradu nobenega nadzorstva in je uživala življenje, kakor je bilo le mogoče. Jaz za svojo osebo nikakor nisem čutil za dolžnost, da bi nadzoroval le mlade tovariše. Tudi nisem imel nikakega naloga za to.

Najprijetnejša točka vsega dneva na »Madeleine Rickmers« je bila zame zajutek. Tedaj smo sedeli vsi na krovu v pižamah in zbijali sale; nad nami, se je razprostiralo sončno nebo, krog nas pa modro široko morje. Opoldne in zvečer smo obedovali na potniškem parniku »General«-u, kjer je bil tako rekoč glavni nemški stan v Carigradu.

Včasih smo pa obedovali tudi v Carigradu. Tam je bila lepa restavracija z imenom »Tokatlanc«. To restavracijo moram omeniti, ker je očiten dokaz za mednarodni značaj mesta Carigrada.

Poveljniki angleških podmornic, namreč tisti, ki so prodrli v Marmorsko morje, so obedovali prav tako v restavraciji »Tokatlanc«, vsaj tako so mi pripovedovali tovariši in prav nič ne dvomim o tem. Pri vsej veliki mešanici narodov in jezikov, ki jo najdemo v Carigradu, je takšna drznost že mogoča.

V Carigradu pa je bila še neka »slabša« restavracija, oziroma variete, tako zvana »Parizianac«; na njenem vrtu si zvečer lahko pil pivo in gledal po pravljicnem mestu in Zlatem rogu.

Jaz sem zelo rad zahajal tudi v manjše turške kavarne, kjer so sedele domačinke Turkinje in v katerih so kadili vodne pipe.

Turkom se je nemška mornarica na moč prikupila, posebno pa kapitani podmornic, to pa zlasti vsled tega, ker je poveljnik nemške »Podmornice 21«, kapitan Hersing, osvobodil Dardanele in pognal od tam Angleže in Francoze. Ta velika zmaga kapitana Hersinga nam je drugim kapitanom zelo koristila pri Turkih.

Če si na primer stopil v kavarno in tam našel kakega Turka, ti ni pustil plačati kave — plačal je gotovo on. Če pa ti je to vendarle dovolil, pa ti je vsaj pomagal pri plačilu. In to ni bila tako lahka stvar, kajti pri Turkih so bili v prometu kovanci, ki so bili gotovo več sto let stari.

Če so gostje v kavarni videli, da hoče plačati, so takoj stopili k tebi in pazili, da je kavarnar res izmenjal pravi denar.

Stenice na »Madeleine Rickmers« so mi zelo zagrenile življenje v Carigradu in težko sem čakal na novo povelje, ki bi ga moral dobiti v Carigradu.

Nekega popoldneva sem sedel sam s svojim dolgočasjem v neki kavarni. Meni nasproti sta se usedla dva gospoda, ki sicer nista bila Turka, a sta se živalno razgovarjala v nekem orientalskem jeziku. Na enega izmed njih sem še posebej postal pozoren; bil je nekaj posebnega s svojim ozkim, vznemirjenim obrazom, iz katerega je štrlel ponosen orlovski nos. Njegove oči pa so se mi zdele tako prikupne, da sem si že skoraj želel spustiti se z njim v razgovor. Vendar si tega nisem upal, ker nisem vedel, v kakem jeziku bi jih nagovoril — moja jezikovna izbira pa je bila pičla, kot pri vsakem Nemcu.

Naslednjega dne je prišlo sledajče težko pričakovano povelje.